

Etiopien

Om rapporten

Syftet med rapporten är att ge en analys över situationen i landet.

Rapporten är i första hand ett stöd till Migrationsverkets strategiska och operativa ledning. Refererade källor är färre och författaren utgör en källa i sig. För fördjupad information vid handläggning av migrationsärenden hänvisas till den landinformation som Lifos producerar i enlighet med [EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation \(2008\)](#).

Informationen i rapporten återspeglar inte Migrationsverkets officiella ståndpunkt i en viss fråga och Lifos har ingen avsikt att genom rapporten göra politiska eller rättsliga ställningstaganden.

Lägesanalys: Etiopien

2016-12-13, version 1.1

Lifos – Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet

© Migrationsverket (Swedish Migration Agency), 2016

Omslagsbild: Openclipart

Innehåll

1. Inledning	4
2. Bakgrund	4
3. Säkerhetsläge.....	7
Oromia.....	8
3.1. Amhara	10
3.2. Övriga regioner.....	10
4. Nationellt undantagstillstånd.....	11
5. Omvärldens reaktioner	12
6. Lifos analys	13
Källförteckning	15

1. Inledning

Syftet med rapporten är primärt att ge stöd till strategiskt och operativt beslutsfattande inom Migrationsverket, men den kan även användas vid handläggning av migrationsärenden. Rapporten ger en översiktlig lägesbild och analys av situationen i Etiopien samt möjlig utveckling.

Informationen har hämtats från flera källor och endast uppgifter som kan tillskrivas särskild betydelse har refererats. För fördjupad information vid handläggning av migrationsärenden hänvisas till den landinformation som Lifos producerar i enlighet med [EU: s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation \(2008\)](#).

Denna lägesanalys, version 1.1, skiljer sig från föregående version 1.0 enkom genom att formuleringar på sida. 9 och 14 har justerats. I övrigt är innehållet identiskt i de båda versionerna.

2. Bakgrund

Etiopien har sedan november 2015 drabbats av en växande nationell kris i skepnad av en regeringskritisk protestvåg pådriven av landets två största etniska folkgrupper – oromer och amharer, som tillsammans utgör ca 60 procent av landets befolkning. Regeringen, som styrs av folkgruppen tigray, har bemött protesterna repressivt och stundtals mycket våldsamt, med flera hundra dödsoffer och tusentals arresteringar som följd, utan tillsynes fredlig lösning i sikte.

Parallellt med protestvågen pågår även stridigheter mellan olika väpnade grupper och regeringsstyrkor i olika delar av Etiopien, även dessa med hundratals dödsoffer som följd under 2016.¹

Demonstrationerna inleddes i Oromia för nästan ett år sedan (november 2015) i samband med att etiopiska regeringen offentliggjorde planer på en geografisk expansion av huvudstaden Addis Ababa på bekostnad av markområden i Oromia. Protesterna, i form av massdemonstrationer, i Oromia blev så pass omfattande, att den etiopiska regeringen januari 2016 beslutade att återta expansionsplanerna.²

Protesterna i Oromia fortgick alltså, även efter regeringens annullering av planen, med ett skiftat fokus mot ett allmänt missnöje och frustration med den sittande regeringens styre över landet. Stor irritation över utbredd korruption bland eliten samt en önskan att se Oromia som en självstyrande autonom region etablerade sig som nya drivkrafter för de fortsatta

¹ Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Realtime Data 2016, All Africa File (updated 5th November 2016)*, <http://www.acleddata.com/data/realtime-data-2016/> (hämtad 2016-11-07)

² The Guardian, *Ethiopia: Many dead in anti-government protest at religious festival*, 2016-10-03, <https://www.theguardian.com/world/2016/oct/02/ethiopia-many-dead-anti-government-protest-religious-festival> (hämtad 2016-10-28)

protesterna. Den utbredda korruptionen i landet består bland annat i att statligt anställda ofta gynnas av tillgång till fördelaktiga lån, markkontrakt och arbetstillfällen på ett otillbörligt sätt.³

Oromia är en av Etiopiens viktigaste regioner, som både är stor till ytan och mycket produktiv, med omfattande exportintäkter genom dess kaffe- och matproduktion. Dessutom omringas huvudstaden Addis Ababa rent geografiskt av Oromia, vilket gör det extra viktigt för landets regering att inte tappa kontrollen över skeendet i regionen.⁴

Sedan juli 2016 har även invånarna i Amhara inlett regimkritiska protester. Den utlösande faktorn tros vara arresteringen av general Demeke Zewdu i staden Gondar. Zewdu innehar en framträdande roll i Wolkaytkommittén, en rörelse som varit drivande i frågan att sammanfoga Wolkaytdistriktet i Amhararegionen⁵. I augusti 2016 genomfördes ett flertal demonstrationer i ett antal städer i Amhara, även där bemötta av regeringens hårdföra våld mot demonstranterna, vilket resulterat i mer än hundra dödsoffer.⁶

Utöver arresteringen av general Zewdu, drivs även protesterna i Amhara av att dess befolkning känner sig marginaliserad, mycket på grund av Etiopiens etniskt baserade styre under regeringskoalitionen Etiopiska folkets revolutionära demokratiska front (EPRDF), en allians bestående av fyra huvudgrupperingar. Inom EPRDF är det främst Tigreanska folkets befrielsefront (TPLF) som styr och som genomdrivit den etniskt baserade politiken. Oromer, amharer och sydetiopiska folket finns också i viss mån representerade inom EPRDF.⁷

Eftersom Oromia och Amhara historiskt sett drivits av olika mål för sina respektive regioner har det varit svårt att samordna en gemensam politisk opposition. Rådande situation i landet har dock medfört att viss koordinering mellan dem börjar skönjas, exempelvis via gemensamma pressmeddelanden, gemensamma protester utanför etiopiska ambassader utomlands samt att de bågge grupperna uttryckt solidaritet för varandra.⁸

³ Freedom House, *Ethiopia: Freedom in the World 2016*, 2016-07-14, <http://www.refworld.org/docid/57985a329.html> (hämtad 2016-11-03)

⁴ BBC News, *Are Ethiopian protests a game changer?*, 2016-10-07, <http://www.bbc.com/news/world-africa-37564770> (hämtad 2016-10-31)

⁵ Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Ethiopia: Conflict Trends (No.51), Real time analysis of African political violence*, September 2016, http://www.acleddata.com/wp-content/uploads/2016/09/ACLED_Conflict-Trends-Report-No.51-September-2016_pdf.pdf (hämtad 2016-10-20)

⁶ Amnesty International, *Ethiopia: Reform only feasible way out of mounting crisis*, 2016-10-18, <https://www.amnesty.org/en/documents/afr25/5003/2016/en/> (hämtad 2016-11-01)

⁷ Utrikespolitiska Institutet, *Landguiden, Etiopien: Politisk system*, 2015-12-17, <http://www.landguiden.se/Lander/Afrika/Etiopien/Politiskt-System> (betaltjänst, hämtad 2016-11-05)

⁸ IRIN, *Is Ethiopia unravelling?*, 2016-10-03, <https://www.irinnews.org/analysis/2016/10/03/ethiopia-unravelling> (hämtad 2016-10-30)

Etiopiens regering saknar ett fungerande system för nationell konflikthantering, vilket med största sannolikhet bidrar till dess repressiva hantering av den aktuella krisen. Man har satt in både federal polis och militär mot demonstranterna men ändå inte lyckats dämpa protestvågen, snarare tvärtom. En tydlig eskalering av både antal protester och antal dödsoffer har präglat hela 2016, där det rapporteras om att mer än 800, eventuellt mer än tusen människor hittills dödats i protestrelaterade incidenter.⁹

Under hösten 2016 förvärrades situationen i landet ytterligare, i synnerhet i kölvattnet av att panik utbröt vid en religiös festival i Bishoftu (Oromia) den 2 oktober. Ett omfattande säkerhetspådrag bevakade festivalen, som hade lockat ca 2 miljoner besökare, varpå en säkerhetsincident utlöste panik bland folkmassorna med minst 55 dödsoffer som följd, där många av offren trampades ihjäl.¹⁰ Lifos konstaterar att det dock råder stor oenighet beträffande vilken part som orsakade incidenten samt hur många som egentligen miste livet.

Bara dagar efter tragedin i Bishoftu ändrades karaktären av protesterna. Majoriteten av demonstrationerna under 2016 har genomförts fredligt, men nu inleddes vad som av oromoaktivister kallades för *week of rage*. Bland annat attackerades och eldhärjades ett flertal utländska företag med verksamhet i Oromia, med förklaringen att de bedriver verksamhet på mark som stulits från lokala bönder. Även regeringsbyggnader, polisstationer och fordon sattes i brand kombinerat med att vägar blockerades i flera städer i Oromia. I vissa områden utropades till och med självständighet (lokalt) efter att statliga tjänstemän och säkerhetspersonal jagats bort. I Amhara genomfördes också demonstrationer i sympati med *week of rage*, dock utan rapportering om förekomst av våldsamma inslag.¹¹

Etiopiska regeringens omedelbara svar på eskaleringen av protesterna bestod bland annat i att strypa informationsflödet genom att blockera mobildata samt teletrafik i Addis Ababa, Oromia och Amhara. En våg av godtyckliga arresteringar av högt uppsatta medlemmar inom oppositionella partier, politiska bloggare samt studenter i Oromia genomfördes också som svar på den nya situationen. Den 9 oktober beslutade regeringen att med stöd av artikel 93 i landets konstitution införa undantagstillstånd i sex månader, med motiveringen att återställa lag och ordning.¹² I ett försök att

⁹ Amnesty International, *Ethiopia: Reform only feasible way out of mounting crisis*, 2016-10-18, <https://www.amnesty.org/en/documents/afr25/5003/2016/en/> (hämtad 2016-11-01)

¹⁰ Al Jazeera, *Ethiopia: Dozens killed in Oromia festival stampede*, 2016-10-03, <http://www.aljazeera.com/news/2016/10/ethiopia-killed-romia-festival-stampede-161002100716026.html> (hämtad 2016-10-26)

¹¹ Amnesty International, *Ethiopia: Reform only feasible way out of mounting crisis*, 2016-10-18, <https://www.amnesty.org/en/documents/afr25/5003/2016/en/> (hämtad 2016-11-01)

¹² Ibid.

finna en politisk lösning på krisen har regeringen ombildats och ett antal reformer har annonserats i oktober 2016.¹³

Etiopiens pågående kris har även en internationell dimension. Bland annat har man från regeringens sida offentligt lagt skulden för de nationella oroligheterna på ”utländska fiender”, där främst Egypten och Eritrea pekas ut.¹⁴ Etiopiska trupper har även med kort varsel återkallats från tre städer i Somalia, där de varit stationerade via ett bilateralt samarbete mellan Etiopien och Somalia. Tillbakadragandet har medfört att Al-Shabaab övertagit makten i dessa städer.¹⁵ Det råder delade meningar huruvida tillbakadragandet av trupperna är en direkt konsekvens av det nyligen införda undantagstillståndet eller ej.

Etiopien är även det land i Afrika som är värd för flest antal flyktingar. Enligt UNHCR befann sig i augusti 2016 totalt ca 744 000 flyktingar i landet, varav de flesta hade ursprung från Sydsudan (ca 280 000), Somalia (ca 254 000) och Eritrea (ca 162 000). Majoriteten av flyktingarna bor i 24 olika flyktingläger i olika delar av landet.¹⁶

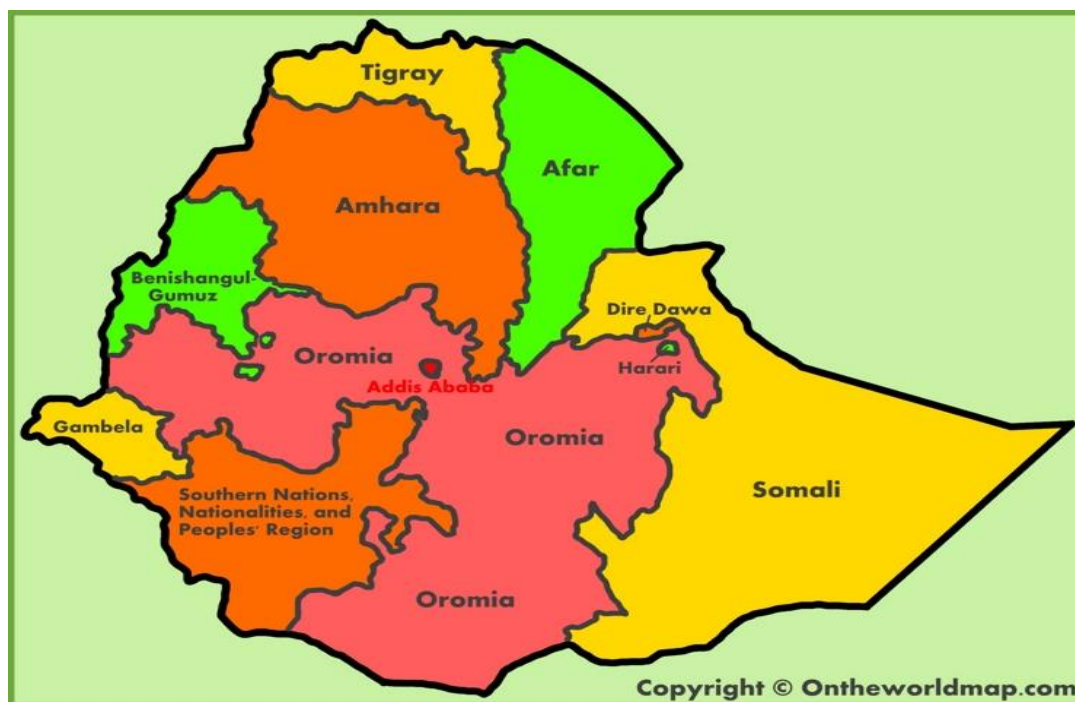
3. Säkerhetsläge

¹³ France 24, *Without reform Ethiopia risks a deepening crisis*, 2016-10-31, <http://www.france24.com/en/20161031-without-reform-ethiopia-risks-deepening-crisis> (hämtad 2016-11-05)

¹⁴ The Guardian, *Ethiopia blames "foreign enemies" for inciting unrest*, 2016-10-10, <https://www.theguardian.com/world/2016/oct/10/ethiopia-blames-foreign-enemies-inciting-unrest> (hämtad 2016-10-28)

¹⁵ African Arguments, *What Ethiopia's withdrawals from AMISOM mean for Somalia*, 2016-10-27, <http://africanarguments.org/2016/10/27/what-ethiopias-withdrawal-from-amisom-means-for-somalia/> (hämtad 2016-11-03)

¹⁶ UNHCR, *Ethiopia factsheet August 2016*, <http://data.unhcr.org/horn-of-africa/country.php?id=65> (hämtad 2016-11-09)

Oromia

Säkerhetsläget i Oromia under 2016 (jan – okt) har präglats av den omfattande protestvågen som inleddes i november 2015. Både storleken av protesterna och antal dödsoffer i dess kölvatten har drabbat Oromia hårdast av alla regioner i Etiopien. Det har i massmedia sammanlagt rapporterats om mer än 500 demonstrationer, relativt jämnt geografiskt utbrett över hela regionen, dock koncentrerat till tätorterna.¹⁷

Vid dessa demonstrationer uppskattas att ca 150 människor dödats, både demonstranter och poliser, till följd av bråk, sammandrabbningar, panik eller bristande kontroll av folkmassor.¹⁸ 55 av dessa dödsoffer tillskrivs incidenten vid den religiösa festivalen i Bishoftu den 2 oktober, där panik utbröt på grund av icke bekräftade omständigheter med följden att många av offren trampades ihjäl.¹⁹ Dödstalen vid denna incident kan vara betydligt högre, vilket dock i nuläget är obekräftat erfar Lifos. Den 7 oktober inträffade en annan allvarlig incident i Metehara, ca 100 km öster om Addis Ababa, där demonstranter med hjälp av stora stenblock attackerade en militärlastbil fullastad med regeringssoldater, vilket resulterade i att lastbilen föll ner i en ravin och minst 25 soldater miste livet.²⁰

¹⁷ ACLED, *Realtime Data 2016, All Africa File (updated 29th October 2016)*, <http://www.acleddata.com/data/realtime-data-2016/> (hämtad 2016-11-07)

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Human Rights Watch, *Q&A: Recent Events and Deaths at the Irreecha Festival in Ethiopia*, 2016-10-08, <https://www.hrw.org/news/2016/10/08/qa-recent-events-and-deaths-irreecha-festival-ethiopia> (hämtad 2016-10-31)

²⁰ ACLED, *Realtime Data 2016, All Africa File (updated 29th October 2016)*, <http://www.acleddata.com/data/realtime-data-2016/> (hämtad 2016-11-07)

Dessutom har det under 2016 rapporterats om närmare 300 incidenter där regeringens säkerhetsstyrkor brukat direkt våld mot civila demonstranter, stundtals med användande av skarp ammunition med mer än 700 dödsoffer som följd. Enbart mellan den 3 – 17 (2016) oktober ska uppemot 380 demonstranter ha dödats av säkerhetsstyrkorna till följd av de upplöpp som skakade Oromia efter tragedin i Bishoftu i början av oktober. Utöver dödsoffren ska även enligt uppgifter i massmedia ca 35 000 civila ha arresterats i samband med oroligheterna i oktober.²¹ Veckorna efter incidenten i Bishoftu döptes av oromoaktivister till *week of rage*, där en ökning av våldsanvändande bland demonstranter kunde noteras. Utöver attacker mot regeringens säkerhetsstyrkor och regeringsanställda riktades även våld och missnöje mot utländska näringsidkare med verksamhet i Oromia.²²

Många andra incidenter där säkerhetsstyrkor brukat dödligt våld mot civila demonstranter har inträffat under hela 2016. I februari dödades 12 civila i Kofele och 16 civila i Mechara. I augusti dödades sammanlagt mer än 100 civila vid olika demonstrationer i bland annat Asasa, Dembi Dolo, Mendi, Shashamane, Adabe, Asasa, Aweday och Masalaha.²³

Parallellt med demonstrationer och protester pågår även en stidigheter i Oromia. Oromo Liberation Front:s (OLF) väpnade gren, Oromia Liberation Army (OLA), är inblandade i de flesta av de dödliga attackerna, som enligt rapportering Lifos tagit del av ska ha genomförts under 2016. Totalt har det inträffat nästan 60 stridigheter med drygt 300 dödsoffer de senaste 11 månaderna. Knappt hälften av dödsoffren utgörs av regeringssoldater som attackerats av OLA. Attackerna har genomförts med jämn intensitet under hela 2016 vid olika platser i Oromia, däribland Gebel Jimata, Haru Limu, Boke, Daro Labu, Bale Zone, Lege Dadi, Boke, Haro Dibe och Moyale.²⁴ OLA:s aktuella militära kapacitet har ej kunnat bekräftas, men utgjordes 2014 av några tusen soldater.²⁵

Utöver det dödliga våld som drabbat Oromia genomförs även godtyckliga arresteringar i tiotusental av civila, studenter och journalister, där både polis och militär genomför frihetsberövandet som i många fall sker i form av internering i stora militärläger. Även användandet av tortyr av fångar som förhörsteknik förekommer frekvent.²⁶

²¹ Ibid.

²² Geeska Afrika Online, *Ethiopian protesters ramp up attacks on foreign firms*, 2016-10-07, <http://www.geeskaafrika.com/25194/ethiopian-protesters-ramp-attacks-foreign-firms/> (hämtad 2016-10-30)

²³ ACLED, *Realtime Data 2016, All Africa File (updated 29th October 2016)*, <http://www.acleddata.com/data/realtime-data-2016/> (hämtad 2016-11-07)

²⁴ Ibid.

²⁵ Amnesty International, *“Because I am Oromo” Sweeping Repression in the Oromia Region of Ethiopia*, 2014-10-28, <http://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=33452> (hämtad 2016-11-04)

²⁶ Amnesty International, *Reform only feasible way out of mounting crisis*, 2016-10-18, <https://www.amnesty.org/en/documents/afr25/5003/2016/en/> (hämtad 2016-11-01)

Massmedias möjligheter att rapportera från händelser i Oromia har historiskt sett varit mycket begränsat. Pressfriheten är icke-befintlig och i takt med den eskalerande protestvågen har det blivit ännu svårare för journalister att rapportera både nationellt och internationellt om skeendet i Etiopien. Rådande undantagstillstånd försvårar ytterligare journalisters möjlighet till att arbeta fritt i landet.²⁷

3.1. Amhara

Säkerhetsläget i Amhara har sedan sommaren 2016 präglats av oroligheter i form av massdemonstrationer, sanktionerat våld mot civila samt stridigheter mellan väpnade grupper, dock inte närmelsevis i samma omfattning som drabbat Oromia. Under 2016 (juli – okt) har 25 demonstrationer rapporterats i massmedia med drygt 50 dödsoffer till följd av bråk, sammandrabbningar, panik eller bristande kontroll av folkmassor. Vidare har det noterats ca 13 incidenter där regeringsstyrkor riktat dödligt våld mot civila, vilket resulterat i drygt 60 dödsoffer. Ett fåtal väpnade stridigheter mellan framför allt beväpnade bönder och federal militär har resulterat i drygt 100 döda.²⁸

I augusti och oktober har det förekommit väpnade strider mellan bönder och regeringsstyrkor i Repel Dengai och Armacheho med drygt 70 dödsoffer. I september drabbade en etnisk milis (Amhare tegadlo) samman med regeringsstyrkor där det rapporterats om 18 döda regeringssoldater. I Bahir Dar rapporteras säkerhetsstyrkor ha skjutit skarpt och dödat drygt 70 obeväpnade demonstranter.²⁹

3.2. Övriga regioner

Situationen i övriga regioner i Etiopien är inte lika intensivt våldsamma som i Oromia och Amhara. Det har dock under 2016 inträffat ett flertal incidenter på olika håll i landet som sammanlagt orsakat nästan 700 dödsoffer.³⁰

I Addis Ababa har omkring 40 människor dödats vid olika sammandrabbningar under 2016. Drygt hälften av dessa dödsoffer kopplas till en enskild incident i september, då ett högriskfängelse (Qilinto maximum security prison) sattes i brand i samband med ett upplopp bland internerna. Vid en incident i maj dödades drygt 10 bönder av polis i samband med att bönderna motsatte sig rivning av deras gårdar.³¹

²⁷ Human Rights Watch, *Legal Analysis of Ethiopia's State of Emergency*, 2016-10-30, <https://www.hrw.org/news/2016/10/30/legal-analysis-ethiopias-state-emergency> (hämtad 2016-11-04)

²⁸ ACLED, *Realtime Data 2016, All Africa File (updated 29th October 2016)*, <http://www.acleddata.com/data/realtime-data-2016/> (hämtad 2016-11-07)

²⁹ Ibid.

³⁰ Ibid.

³¹ ACLED, *Realtime Data 2016, All Africa File (updated 29th October 2016)*, <http://www.acleddata.com/data/realtime-data-2016/> (hämtad 2016-11-07)

I Gambela har ett stort antal dödsoffer skördats i samband med att murlestammen från Sydsudan attackerade civila i Jakawa. Massmedia kopplar attacken till en historiskt utdragen gränskonflikt mellan olika etniska grupperingar i området. Attacken resulterade i drygt 200 dödsoffer och mer än 100 kidnappade barn. Denna attack ses dock som separerad från den nuvarande protest- och säkerhetskrisen i Etiopien.³²

Ogaden har det rapporterats om drygt 200 dödsoffer under 2016. Det dödliga våldet kan nästan uteslutande hänföras till konflikter mellan olika väpnade grupper och regeringens säkerhetsstyrkor. I synnerhet är det Ogaden National Liberation Front (ONLF), med dess väpnade gren Ogaden National Liberation Army (ONLA), som varit inblandade i majoriteten av sammandrabbningarna med etiopiska regeringsstyrkor. Enbart i maj rapporterades i massmedia att ONLA attackerat och dödat nästan 70 regeringssoldater i Aware, Danod, Denan och Dahun.³³

I regionen Southern Nations har nästan 60 civila dödats vid två enskilda incidenter under hösten 2016. I Dila attackerade Gedeomilis lokalbefolkningen i vad som tros vara en lokal dispyt. I Konso dödades drygt 30 civila av regeringssoldater, där den bakomliggande orsaken ej kunnat bekräftas.³⁴

I Tigray blossade en gränsstrid upp mellan etiopisk militär och eritreansk militär i juni 2016, vilket resulterade i dödsoffer på båda sidor.³⁵

4. Nationellt undantagstillstånd

Det allvarliga läget i landet har föranlett den etiopiska regeringen att införa ett sex månader långt undantagstillstånd, den längsta tillåtna tidsperioden för undantagstillstånd enligt landets konstitution, med start den 9 oktober 2016.

I enlighet med landets konstitution har Etiopiens regering möjlighet att införa undantagstillstånd under vissa speciella förutsättningar. Vid utländsk invasion, kollaps av lag och ordning som ej kan återinrättas via den ordinarie ordningsmakten, naturkatastrofer eller utbrott av sjukdomsepidemier anses dessa speciella förutsättningar vara uppfyllda.³⁶

Syftet med undantagstillståndet är enligt regeringen att återupprätta lag och ordning, eftersom den vanliga ordningsmakten inte lyckats hantera situationen. En generell motivering som angivits är det hot som utgörs av anti-fredsgrupperingar som samarbetar med utländska element.³⁷

³² Ibid.

³³ Ibid.

³⁴ Ibid.

³⁵ Ibid.

³⁶ Human Rights Watch, *Legal Analysis of Ethiopia's State of Emergency*, 2016-10-30, <https://www.hrw.org/news/2016/10/30/legal-analysis-ethiopias-state-emergency> (hämtad 2016-11-04)

³⁷ Ibid.

Särskilt eskaleringen av händelseförloppet i oktober 2016 tros ha varit utslagsgivande för beslutet att införa undantagstillstånd, där ett flertal enskilda incidenter har byggt upp spänningar i landet.

Innebörden av det nyligen införda undantagstillståndet är inte ännu helt tydligt. Dock har en rad restriktiva regler och förbud införts på nationell nivå. Nattliga utgångsförbud, utökade befogenheter för polis och militär, inskränkt bevaknings- och rapporteringsutrymme för massmedia samt restriktioner för utländska diplomater att röra sig fritt i landet är några betydande punkter. Även att använda sociala medier kan straffa sig om det uppfattas som fientligt mot staten³⁸. Att kommunicera med anti-fredsgrupperingar eller terroriststämplade organisationer omnämns också i undantagstillståndet som förbjudna handlingar.³⁹ Exempel på politiska terroriststämplade organisationer i Etiopien är Oromo Liberation Front (OLF), Ogaden National Liberation Front (ONLF) och Ginbot 7.⁴⁰

Etiopiska staten har i anslutning till undantagstillståndet inrättat en arbetsgrupp (*The seven member state of emergency inquiry board*), där syftet uppges vara att tillse medborgarnas rättigheter.⁴¹

5. Omvärldens reaktioner

På grund av, eller tack vare, Etiopiens geopolitiska betydelse i regionen har väststater sedan många år tillbaka allierat sig med regeringen i Addis Ababa för att bekämpa terrorism, inte minst Al Shabaab i Somalia.⁴²

Etiopiens säkerhetspolitiskt viktiga roll i regionen menar kritiker har bidragit till att omvärlden varit återhållsam i sin kritik av regeringen för dess hantering av den nationella krisen. Många menar också att västvärlden till stor del tenderar att blunda för demokratibrist och de brott mot mänskliga rättigheter som begås i Etiopien.⁴³

³⁸ Independent, *Ethiopians face five years in jail for posting on Facebook as 'state of emergency' rules set in*, 2016-10-18, <http://www.independent.co.uk/news/world/africa/ethiopia-state-of-emergency-facebook-social-media-internet-blackout-rules-oromo-protests-latest-a7366956.html> (hämtad 2016-10-30)

³⁹ Amnesty International, *Ethiopia: Reform only feasible way out of mounting crisis*, 2016-10-18, <https://www.amnesty.org/en/documents/afr25/5003/2016/en/> (hämtad 2016-11-01)

⁴⁰ Ibid.

⁴¹ Fana Broadcasting Corporate (FBC), *Inquiry Board commences operation*, 2016-10-27, <http://www.fanabc.com/english/index.php/news/item/7244-inquiry-board-commences-operation> (hämtad 2016-11-05)

⁴² Washington Post, *Ethiopia's regime has killed hundreds. Why is the West still giving it aid*, 2016-08-09, https://www.washingtonpost.com/opinions/global-opinions/ethiopia-regime-has-killed-hundreds-why-is-the-west-still-giving-it-aid/2016/08/09/3adc4dac-5e58-11e6-9d2f-b1a3564181a1_story.html (2016-11-07)

⁴³ Ibid.

EUobserver, *EU needs new approach on Ethiopia*, 2016-10-06, <https://euobserver.com/opinion/135393> (hämtad 2016-11-08)

USA har uppmanat Etiopien till att krisen endast kan lösas genom dialog, pressfrihet, frigivande av politiska fångar, samt att civila samhället ska kunna verka fritt i landet.⁴⁴

EU uppmanar Etiopien att respektera demokratiska principer och civila rättigheter. Man understryker vikten av dialog och transparens för att finna en hållbar lösning på krisen.⁴⁵

FN har i uttalanden pekat på att man misstänker att våld används av regeringen som strategi för att förhindra oppositionens politiska mobilisering. FN-experten inom mänskliga rättigheter har uppmanat Etiopien att godkänna en internationell kommission, med mandat att undersöka senaste årets händelser i Etiopien, där fokus ska riktas på våld mot civila. Man har även uttryckt oro över användandet av tortyr i militära arresteringscenter, och man riktar synnerligen hård kritik mot hur etiopiska regeringen använder landets anti-terrorlag. Regeringens användning av anti-terrorlagen tror FN enbart är en strategi för att förhindra oppositionens politiska mobilisering.⁴⁶

Etiopiska regeringen ser krisen som en nationell angelägenhet, och har visat föga intresse att lyssna på internationella uppmaningar.⁴⁷

6. Lifos analys

Rapporteringen som Lifos tagit del av via öppna källor visar på att Etiopien befinner sig i ett mycket allvarligt och bekymmersamt läge. Ett flertal indikatorer tyder på att regeringen inte har kontroll över utvecklingen i många delar av landet, i synnerhet Oromia, trots (eller på grund av) att man från regeringens sida har gått hårt åt den protestvåg som svept över Etiopien det senaste året. Att bemöta protesterna med våld tycks inte ha fått den effekt som regeringen önskat, snarare tvärtom. Införandet av undantagstillstånd riskerar att förvärra situationen ytterligare enligt Lifos bedömning.

Det råder stor svårighet att få tillgång till information om vad som sker i landet. Journalister och massmedia har begränsade möjligheter att rapportera om inträffade incidenter och rådande läge, vilket troligtvis kommer att försvåras ytterligare i och med införandet av undantagstillstånd. Även utländska diplomater har belagts med restriktioner beträffande

⁴⁴ BBC News, *Are Ethiopian protests a game changer?*, 2016-10-07, <http://www.bbc.com/news/world-africa-37564770> (hämtad 2016-10-31)

⁴⁵ Sudan Tribune, *Ethiopia issues directive on declared state of emergency*, 2016-10-18, <http://www.sudantribune.com/spip.php?article60568> (hämtad 2016-11-01)

⁴⁶ UN News Centre, *UN experts call on Ethiopia to allow international panel to help probe violence against protests*, 2016-10-10, <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=55257> (hämtad 2016-11-01)

⁴⁷ Human Rights Watch, *Q&A: Recent Events and Deaths at the Irreecha Festival in Ethiopia*, 2016-10-08, <https://www.hrw.org/news/2016/10/08/qa-recent-events-and-deaths-irreecha-festival-ethiopia> (hämtad 2016-10-31)

rörelsefrihet, vilket ytterligare minskar tillgången till information om händelseutvecklingen.

Parallellt med protestvågen utkämpar etiopiska regeringen flera konflikter mot olika väpnade grupper i olika delar av landet. Underliggande bränsle för flertalet av dessa konflikter går att finna i landets etniskt baserade politiska system och geografiska uppdelning.

Både protestvågen och stiderna beskylls av etiopiska regeringen vara sponsrade av andra stater, där främst Eritrea och Egypten pekats ut som aktörer. Ett dammprojekt i etiopiska delen av Nilen anges vara en orsak till den ansträngda relationen med Egypten, medan en historisk gränskonflikt samt finansiering av OLF:s väpnade gren ses som orsak till att Eritrea uppfattas som fiende av Etiopien.

Etiopiens snabba tillbakadragande av trupper från Somalia är ytterligare en indikator på allvaret av situationen i Etiopien. Var dessa trupper förflyttas och vad de ska användas till är fortfarande obekräftat, men många bedömer att det är kopplat till undantagstillståndet, vilket i sin tur visar på att den etiopiska militären kan komma att användas i än större utsträckning mot den egna befolkningen inom snar framtid. Det är också möjligt att etiopiska militären behöver förstärkas vid någon av alla de interna stridigheterna som pågår i landet.

Flera faktorer talar emot att en lösning på Etiopiens kris kan uppnås på medellång sikt. Avsaknaden av dialog mellan olika parter ses som en betydande risk. Undantagstillståndets effekt är svår att förutse, dock föreligger risk för att våldet ytterligare trappas upp. För att vända den negativa utvecklingen torde det vara av vikt för den etiopiska regeringen att hantera frågor som tortyr, missförhållanden i fångläger, reformering av rättssektorn, omfattande ungdomsarbetslöshet, olösta marktvister, bristande yttrande- och pressfrihet, ojämlik etniskt baserad maktfördelning samt anti-terrorlagstiftning på ett trovärdigt sätt. Lifos bedömer dock att utsikterna för att detta ska ske inom en snar framtid är mindre goda. Det föreligger snarare risk för upptrappning av oroligheter och våld, där inbördeskrig med en etnisk dimension ses som värsta scenario av Lifos.

Källförteckning

Elektroniska källor

African Arguments, *What Ethiopia's withdrawals from AMISOM mean for Somalia*, 2016-10-27, <http://africanarguments.org/2016/10/27/what-ethiopias-withdrawal-from-amisom-means-for-somalia/> (hämtad 2016-11-03)

Al Jazeera, *Ethiopia, Dozens killed in Oromia festival stampede*, 2016-10-03, <http://www.aljazeera.com/news/2016/10/ethiopia-killed-romia-festival-stampede-161002100716026.html> (hämtad 2016-10-26)

Amnesty International, *Ethiopia: Reform only feasible way out of mounting crisis*, 2016-10-18, <https://www.amnesty.org/en/documents/afr25/5003/2016/en/> (hämtad 2016-11-01)

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Conflict Trends (No.51), Real-time analysis of African political violence*, September 2016, http://www.acleddata.com/wp-content/uploads/2016/09/ACLED_Conflict-Trends-Report-No.51-September-2016_pdf.pdf (hämtad 2016-10-26)

ACLED, *Realtime Data 2016, All Africa File (updated 29th October 2016)*, <http://www.acleddata.com/data/realtime-data-2016/> (hämtad 2016-11-07)

BBC News, *Ethiopia protests: "Nearly 100 killed" in Oromia och Amhara*, 2016-08-08, <http://www.bbc.com/news/world-africa-37015055> (hämtad 2016-10-31)

BBC News, *Are Ethiopian protests a game changer?*, 2016-10-07, <http://www.bbc.com/news/world-africa-37564770> (hämtad 2016-10-31)

The Economist, *Ethiopia cracks down on protest*, 2016-0-15, <http://www.economist.com/news/middle-east-and-africa/21708685-once-darling-investors-and-development-economists-repressive-ethiopia> (hämtad 2016-10-31)

EUobserver, *EU new approach on Ethiopia*, 2016-10-06, <https://euobserver.com/opinion/135393> (hämtad 2016-11-08)

Fana Broadcasting Corporate (FBC), *Inquiry Board commences operation*, 2016-10-27, <http://www.fanabc.com/english/index.php/news/item/7244-inquiry-board-commences-operation> (hämtad 2016-11-05)

France 24, *Without reform Ethiopia risks a deepening crisis*, 2016-10-31, <http://www.france24.com/en/20161031-without-reform-ethiopia-risks-deepening-crisis> (hämtad 2016-11-05)

Freedom House, *Ethiopia: Freedom in the World 2016*, 2016-07-14, <http://www.refworld.org/docid/57985a329.html> (hämtad 2016-11-03)

Geeska Afrika Online, *Ethiopian protesters ramp up attacks on foreign firms*, 2016-10-07, <http://www.geeskaafrika.com/25194/ethiopian-protesters-ramp-attacks-foreign-firms/> (hämtad 2016-10-30)

The Guardian, *Ethiopia: many dead in anti-government protests at religious festival*, 2016-10-03, <https://www.theguardian.com/world/2016/oct/02/ethiopia-many-dead-anti-government-protest-religious-festival> (hämtad 2016-10-28)

The Guardian, *Ethiopia blames "foreign enemies" for inciting unrest*, 2016-10-10, <https://www.theguardian.com/world/2016/oct/10/ethiopia-blames-foreign-enemies-inciting-unrest> (hämtad 2016-10-28)

The Guardian, *State of emergency likely to ramp up repression in fractured Ethiopia*, 2016-10-20, <https://www.theguardian.com/global-development/2016/oct/20/state-of-emergency-likely-ramp-up-repression-fractured-ethiopia> (hämtad 2016-11-03)

Human Rights Watch, *Q&A: Recent Events and Deaths at the Irreecha Festival in Ethiopia*, 2016-10-08, <https://www.hrw.org/news/2016/10/08/qa-recent-events-and-deaths-irreecha-festival-ethiopia> (hämtad 2016-10-31)

Human Rights Watch, *Legal Analysis of Ethiopia's State of Emergency*, 2016-10-30 <https://www.hrw.org/news/2016/10/30/legal-analysis-ethiopias-state-emergency> (hämtad 2016-11-04)

Human Rights Watch, *Ethiopia: State of Emergency Risks New Abuses*, 2016-10-31, <https://www.hrw.org/news/2016/10/31/ethiopia-state-emergency-risks-new-abuses> (hämtad 2016-11-03)

Independent, *Ethiopians face five years in jail for posting on Facebook as 'state of emergency' rules set in*, 2016-10-18, <http://www.independent.co.uk/news/world/africa/ethiopia-state-of-emergency-facebook-social-media-internet-blackout-rules-oromo-protests-latest-a7366956.html> (hämtad 2016-10-30)

IRIN, *Is Ethiopia unraveling?* 2016-10-03, <https://www.irinnews.org/analysis/2016/10/03/ethiopia-unravelling> (hämtad 2016-10-30)

Sudan Tribune, *Ethiopia issues directive on declared state of emergency*, 2016-10-18, <http://www.sudantribune.com/spip.php?article60568> (hämtad 2016-11-01)

UNHCR, *Ethiopia factsheet August 2016*, <http://data.unhcr.org/horn-of-africa/country.php?id=65> (hämtad 2016-11-09)

UN News Service, *UN experts call on Ethiopia to allow international panel to help probe violence against protesters*, 2016-10-10, <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=55257#> (hämtad 2016-11-01)

Utrikespolitiska Institutet, *Landguiden, Etiopien: Politisk system*, 2015-12 17, <http://www.landguiden.se/Lander/Afrika/Etiopien/Politiskt-System> (betaltjänst, hämtad 2016-11-05)

Washington Post, *Ethiopia's regime has killed hundreds. Why is the West still giving it aid*, 2016-08-09, https://www.washingtonpost.com/opinions/global-opinions/ethiopias-regime-has-killed-hundreds-why-is-the-west-still-giving-it-aid/2016/08/09/3adc4dac-5e58-11e6-9d2f-b1a3564181a1_story.html (2016-11-07)

Lifos publikationer

Landrapport syftar primärt till att utgöra ett underlag till Migrationsverkets rättsliga styrning. Den kan också ge stöd vid handläggning i migrationsärenden.

Temarapport syftar till att ge landinformation i ett eller flera sammanlänkade teman, alternativt ett tema som berör flera länder.

Lägesanalys syftar till att ge en kortfattad lägesbild av en situation i ett land, inklusive en analys kring möjlig utveckling.

Scenarioanalys syftar primärt till att utgöra ett stöd vid prognosarbete, strategiskt beslutsfattande etc. genom att beskriva ett antal möjliga scenarier samt sannolikheten och konsekvensen av dessa.

Fråga-Svar är sammanställningar av information som svar på frågor från Migrationsverkets anställda.

Om Lifos

Lifos är ett center för landinformation och omvärldsanalys. Vi samlar in, analyserar och upprätthåller expertkunskap om länder och regioner från vilka människor söker sig till Sverige.

Lifos mission: Lifos är ett expertorgan, vilket agerar opartiskt och proaktivt för att bidra till rättssäkra och effektiva migrationsprocesser genom tillförlitlig, relevant och lättillgänglig landinformation och omvärldsanalys.

Migrationsverket • 601 70 Norrköping

gb-lifos@migrationsverket.se

<http://lifos.migrationsverket.se> • www.migrationsverket.se